

Rigsombudsmanden på Færøerne

Tórshavn, 07. august 2023

Orientering nr. 12/2023

Lagmandens Olaitale

Det nye lagtingsår startede den 29. juli 2023 med lagmandens åbningstale, den såkaldte Olaitale, som indeholdt tilkendegivelser om bl.a. kortere arbejdsuge og skattelettelse for lav- og mellemindkomst. En oversættelse af Olaitalen er vedlagt denne orientering. Flere fra oppositionen har efterfølgende udtalt, at det var en god Olaitale, men at det bliver svært for koalitionen at finde finansiering til alle de politiske planer, som koalitionen lægger op til, og at Olaitalen manglede konkrete bud på, hvordan de forskellige tiltag skal finansieres.

Sanktioner mod dele af den russiske fiskeriflåde trådt i kraft

Landsstyrets sanktioner mod dele af den russiske fiskeriflåde (Orientering nr. 9, 10 og 11/2023) trådte i kraft den 12. juli 2023. Som udgangspunkt er alle russiske fiskeskibe udelukket fra færøske havne, med undtagelse af:

- Skibe, som er omfattet af fiskeriaftalen mellem Færøerne og Rusland, og som ønsker at anløbe færøske havne med henblik på omlastning af fangst, proviantering, bunkring samt besætningskifte.
- Skibe, som er i nød eller på anden vis har behov for hjælp.
- Skibe, som er omfattet af aftaler, som færøske skibsværfter har indgået om reparationer af skibene, og hvor reparationsarbejderne skal være afsluttet inden den 7. oktober 2023.

Skibsværfter, olieleverandører og flere kommuner har efterfølgende i medierne kritiseret landsstyrets sanktioner. Borgmester Tórbjørn Jacobsen, Runavík kommune, påpeger, at de indførte sanktioner kommer til at betyde, at russiske skibe ikke kommer tilbage, hvis sanktionerne bliver fjernet. På nuværende tidspunkt ligger de russiske skibe uden for 200 sømil-fiskerigrænsen og afskiber til europæiske skibe og bunkre olie fra norske skibe. Færøerne har gjort russerne en tjeneste ved at give dem mulighed for at vende tilbage til at bunkre på åbent hav – en ordning, som blev stoppet i 2007. Tórbjørn Jacobsen påpeger, at han ikke er imod sanktioner, men han mener, at de indførte sanktioner gavner Rusland, Holland og Norge, hvorimod de rammer Færøerne hårdt.

I forhold til fiskeriaftalen med Rusland nævnte lagmand Aksel V. Johannesen i sin Olai-tale, at landsstyret arbejder på en stillingtagen til et fortsat fiskerisamarbejde med Rusland, som forventes klar til efteråret.

De nyeste tal fra Hagstovan (Færøernes Statistik) viser, at der i maj 2023 blev eksporteret makrel, sild og blåhvilling for 12,6 mio. kr., hvilket er uændret i forhold til samme periode sidste år. Russiske skibe købte for omkring 16 mio. kr. olie på Færøerne i maj i år.

Færøerne skal deltage i afgørelser, som har sikkerpolitisk betydning

Landsstyret har flere gange fremsat ønske overfor danske myndigheder om at deltage i NATO-møder, når der er forhold, som vedrører Færøerne, på dagsorden, fremgår det af lagmand Aksel V. Johannesens skriftlige svar på lagtingsmedlem Jenis av Rana § 52a spørgsmål om Færøernes deltagelse i NATO-møder. Det fremgår endvidere, at i tråd med, at NATO i større omfang end tidligere har strategisk fokus på Nordatlanten, har det betydning, at Færøerne deltager aktivt i planer og afgørelser, som kan påvirke den sikkerhed- og forsvarspolitiske udvikling i denne del af verdenen.

Ifølge landsstyremand for udenrigsanliggender Høgni Hoydal skal Lagtinget i efteråret behandle spørgsmålet om Færøernes rolle på det sikkerheds- og forsvarspolitiske område. Det fremgår af KVF, som har talt med de enkelte medlemmer af Lagtingets Udlandsudvalg, at der ikke er enighed om, hvorvidt Lagtinget skal inddrages, herunder hvorvidt Færøerne skal være aktiv i forsvaret af Nordatlanten og bl.a. være base for amerikanske militære ubåde. Høgni Hoydal oplyser endvidere, at landsstyret har fået inkluderet i den danske forsvarsaftale, at færøske myndigheder og virksomheder skal have økonomisk gavn af NATO-aktivitet i færøsk område, hvilket bl.a. kan ske gennem en kommende luftvarslingsradar, og ved anløb af fx militærfartøjer, som bunkrer og provianterer på Færøerne.

Ni kommuner byder sig frem til at have det nye fængsel

Ni kommuner på Færøerne har meddelt, at de er interesserede i at have det nye fængsel, som skal være klart i 2029 (Orientering 05/2023). Landsstyret har sendt forslagene til Justitsministeriet, som sammen med landsstyret skal beslutte, hvor det nye fængsel skal placeres.

Største pædofilisag på Færøerne medfører skærper i loven

Politiet undersøger i øjeblikket den største pædofilisag på Færøerne nogensinde. Indtil nu er 15 forurettede færøske børn omfattet af sagen, men politiet mener, at flere børn kan være omfattet. Børnene har bl.a. været udsat for grooming, som ikke er strafbart på Færøerne. Ifølge landsstyremand for justitsanliggender Bjarni Kárason Petersen er landsstyreområdet for justitsanliggender gået i gang med at forberede lovændringer, der skal gøre grooming og sextortion strafbart. Det forventes, at de nye regler sættes i kraft kommende år.

Paul Watson ønskede at forhindre gridedrab

Paul Watson oplyste i juli måned, at han med skibet John Paul DeJoria var på vej til Færøerne for at forhindre grindefangst. Det fik landsstyremand for udlandsanliggender Høgni Hoydal til at udstede et forbud mod, at skibet kunne sejle inden for den færøske 12-sømilegrænse. Skibet overtrådte efterfølgende forbuddet to gange, og den 20. juli 2023 blev kaptajnen i Retten på Færøerne idømt en bøde på 150.000 kr. Dommen er anket til landsretten. Færøske myndigheder har løbende været i kontakt med myndighederne på Jamaica, idet skibet sejler under jamaicansk flag. Skibet har efterfølgende mistet sine sejltrethederne. Dyreværnsorganisationer har nu startet en kampagne for at få krydstogtskibe til at boykotte Færøerne, ligesom 376.000 personer har skrevet under på at boykotte Færøerne som turistmål.

Norges Dronning Sonja besøger Færøerne

Dronning Sonja af Norge ankom søndag den 6. august 2023 til Tórshavn ombord på det norske kongeskib. Der er tale om et privat besøg. Færøernes Udenrigstjeneste oplyser, at Dronning Sonja har hilst på lagmanden. Besøget slutter torsdag den 10. august.